

Antonín Kejř odcházel dosti rozjařen. Sestupuje se schodů přelétl pohledem zahrádku, kde se oba seznámili, kde tolikrát šli spolu, bok vedle boku. A srovnává své tehdejší úzkosti o kariéru se svým nynějším postavením, které mu zajišťovalo pohodlný a příjemný život, máchl rukou, jakoby zaháněl tyto fantomy mládí, a zašeptal: »Hlouposti... Neměnil bych...«

KARLA.

I.

Po míru roku 1866 oetly se na nymburských nárožích vyhlášky městské rady, že tudy potáhne pruské vojsko a že pluk pěchoty bude ubytován ve městě na delší dobu. Toho dne byla dlouhá podloubí na náměstí plna zvědavců. I z vesnic přišli sem lidé v těžkých botách, s nichž sklepávali prach modrými kapesníky; byli oblečeni ve sváteční šaty, jakoby se měla konat slavnost.

Městský strážník Baďouček v nové uniformě pobíhal z jednoho konce náměstí na druhý. Děti mohly oči nechat na jeho vyleštěných knoflících, které zářily jako dvojitá řada malých sluncí.

Ale nejpěknější podívaná byla přec jen na pana purkmistra. Stál v černé skupině radních, rozmlouvaje hned s tím, hned s oním, jako lidé, kteří chtějí slovy zahnat trému. Manžety spadly mu až na špičky prstů, a ačkoli bylo vlažné ráno, snímal každou chvíli klobouk, utíraje si čelo šátkem; měl strach, aby Prušáci nežádali připřeže, a mimo to hrozil mu na počátku války rakouský major, že ho probodne, poněvadž ho ubytoval do pokoje, kde bydlil před tím poručík.

Když na věži u sv. Jiljí udeřila osmá, bylo vidět za řekou v záhybu silnice první Prušáky. Ozval se jek vo-

jenských píšťal a klapání koňských kopyt, jako by kdosi v dálce mlátil tisícem cepů.

Konečně vyjel od mostu pruský generál, hranatý člověk s navoskovanými kníry a velkou záslužní hvězdou na prsou. Purkmistr učinil několik kroků v před, obnažil hlavu a vítal ho naučenou řečí. Klobouk se mu při tom trásl v ruce.

Ostatní radní měli také smeknuto a čekali, co jim ten zamračený člověk na koni odpoví. Generál však mlčel a potrhoval netrpělivě uzdu. Pak pozdvihl tři prsty ku štítku své placaté čapky a ptal se na nejlepší hostinec.

V tom však zjevily se už na náměstí červené kalpaky husarů. Karabiny měli opřeny o koleno, stříbro na kabátčích vybledlé. Na svých vyhublých koních podobali se spíše měšťákům, kterým je nevolno v uniformě, než vítězné jízdě. Za nimi, ohromní a zrzaví, vykračovali pomoranští pěšáci a jiný pěší pluk, těžce rachotící děla, hulánská kopí s barevnými praporečky, děravé plachty vozů, do nichž byly zapraženy potahy vydlužené kdesi ve vzdálených vsích, pak dlouhé pontonové káry, nové defilé dělostřelectva, jízdní eskadrony a zase temný úder pěšáckých bot, tak pravidelný, jako by to byl tlukot ohromné tepny.

Selští vozkové u vydlužených potahů kleli. Časem spustila hudba, hudba plná cymbálů, vítězná, ohlušující. A sotva že umlkla, rozvyskaly se píšťaly, zadrnčely bubny, čtyřicet tisícem nohou znělo po tvrdé silnici, podkovy evakaly, polorozbité vozy rachotily, rozevlávající za sebou závoje prachu.

Podloubí byla již prázdná, neboť ten nepřetržitý trpyt zbraní unavil oči. Chýlilo se k polednímu, a ještě neustále přicházeli noví. Nevykračovali tak svěže jako ti před nimi, byli určení, s obličejí zalepenými prachem, jímž stékaly praménky potu.

Tak táhli do dvou hodin.

Poslední pluk, poznaňští pěšáci, byli určeni za posádku. Byly jich nekonečné pětistupy; jako modrá pohyblivá stuha šinuli se po celé délce mostu, s vlající korouhvi, se zlatými šišáky, na kterých jiskřilo odpolední slunce. Časem zablýskl kord některého důstojníka; poplašený kůň jiného se vzeplal, jakoby chtěl rovnýma nohama skočit do řeky. Tu se zdálo, že se modrá stuha v polovici přetrhla, kolem poděšeného zvířete zachumlalo se to lidmi, bylo vidět několik pěšáků, chránících si rukama obličej před kopyty koně. Bubeník, který se ocitl uprostřed zmatku, přestal bubnovat. Ale za chvíli koně upokojili, zameškaná vzdálenost se dohnala, drobounké paličky bubeníkovy rachotily zas přerušeny pochod, a modrá stuha soukala se po mostě.

Netáhli jako ti ostatní ven z města. Se silnice stočili se ve velkém oblouku kolem statue a naplnili náměstí dlouhými šiky, hlava vedle hlavy, přilba vedle přilby.

Povely rozlétly se vzduchem. Zachřestily presentované pušky, píšťaly se ozvaly a oddělení za oddělením odcházelo do bytů. Za chvíli bylo náměstí prázdné; jen po stranách ulicích šly houfy unavených pěšáků; opírali se o pušku jako o hůl a odepjaté tornistry vlekli po rozpálené dlažbě.

II.

Bylo k páté hodině odpoledne. Vojáci ubytovaní u purkmistra se probouzeli. Sláma šustila pod jejich protahujícími se těly, a některý, rozespálý shodil ručnici opřenou o zeď.

Jiní vybíhali bosí na dvůr, obklopili studnu, spouštěli a vytahovali okov a polévali se po zarostlých šjíjích, obnažených až po pás, po ramenou otláčených od pažby, po zádech, na nichž zbyly velké modřiny po tornistře. Rumpál chřestil, okov se ozýval z dola ze studně, voda cákala na

rozpálených tělech, jež v okamžiku vysušovalo parné slunce.

Co chvíli přiběhla sem některá služka. Buď dolíčkovalá Marjánka nebo modrooká smavá Réza. Do zpěvavých táhlých hlasů vojáků vpadal jejich jasný smích jako zvonky o pozdvihování.

Nerozuměli si navzájem. Služkám zdála se polština směšná. Poznañci zase kouleli očima, namáhajíce se pochopit smysl slov, a začínali každou větu »a! panno, a!« konečně, aby se smluvili, pomáhali si posunky.

Byl tu Váško, malý voják, rusovlasý, plachý jako holubice, který neustále nařikal na bolest hlavy; Pavlinski a Strachiewicz, s nehojenou jizvou od šavle na čele. Ale všechny převyšoval o hlavu Janó Biel, ohromný Polák z ruských hranic, bezvousý, s tak tupě klidným výrazem v očích, jaký naleznete nanejvýš u zvířat. Na obnaženém krku visel mu posvátný obrázek. Byl pacholkem u dobytka, a jeho velké ruce zdály se být stvořeny k tomu, aby nosily do chléva těžká vědra vody a drhly věchtem krávy po lesklých šíjích.

Z kuchyně zalétala sem vůně jídel. Peklo se tam a smažilo jako o svatbě, neboť na večer bylo pozváno několik důstojníků. Paní purkmistrová, jemňounká osoba, neustále rozčilená, a její dvě dcery otáčely se kolem plotny. Sotva že stačily, nebo služky, jak jen mohly, ubíhaly na dvůr k vojákům.

Byla tu ještě třetí služka, Karla, hrbatá, obličej stařeny na dětském těle. Měla hubené, slachovité lokty, které dosahovaly až ku kolenům jako u opic. Při chůzi jimi ky-mácela, tak že se zdály být dvěma hodinovými kyvadly, zavěšenými na ramenou. Vrásky kolem úst se jí pocukávaly, a (jako bývá u mrzáků) nevěděli jste, má-li to chvění znamenat úsměv, nebo pláč.

Rodiče jí zemřeli před šestnácti lety, a purkmistr, jehož žena byla jí kmotrou, se nad ní smíloval. Byla jí nyní třicet tři léta. Ještě než cele vyspěla, svedl ji jeden sekáč, který vypomáhal o žních. Myslíla, že se stane jeho ženou. Ale on zmizel právě tak znenadání jako přišel. Karla čekala tehdy na něho po celou noc, pak druhý a třetí den. Slídila také po polích, nespátí-li ho.

Nepřišel ani za týden, ani za čtrnáct dní. Nepřišel vůbec. Od té doby říkala Karla, že nenávidí muže, a měla-li některá služka známost, donášela to paní purkmistrové. Škádliili ji jejím milencem a všemi mužskými z celého města, ačkoli se jí každý vyhýbal. Lajíc opřela si ruce v bok, a když neustávali, hrozila, že »je všechny pomlátí!« Brzo vypátrali školáci její slabou stránku. Pronásledovali ji křičíce: »Karla — má sekáče ráda!« Házela po nich kamením, kusy dřeva, chtěla je polévat vodou nebo štvala na ně strážníka.

Jinak byla málomluvná a skrbliivá.

Kdykoli paní purkmistrová odešla z kuchyně, bavily se slečny a služky tím, že škádlily Karlu.

»Dostala jsi už hubičku od vojáka?« ptala se jí štíplavě Réza.

A když hrbatá neodpovídala, popichovaly ji novými otázkami. Proč prý je dnes tak červená, nebo čím to, že jí našly ve vlasech mužský vous. A skončily zase hubičkami.

To konečně Karlu popudilo. Rudá v obličejí postavila se před Rézu.

»Však ty víš, ty kání dcero, že o hubičky nestojím. Praštila bych ho, na mou duši bych ho praštila,« křičela, mávajíc při tom rukama, jakoby někoho ubíjela.

V tom však se paní navrátila a žerty umlkly. Byla rozčilená důležitostí důstojnické večere a stále se hrozila, že přesolí jídlo, neokoření polévky, nebo zapomene na co-

koli jiného. Žádná služka neotáčela se jí dost rychle; posílala je hned do zahrady, hned do špiže nebo na půdu. Také na Karlu došlo, ačkoli obyčejně zůstávala v kuchyni. Měla přinést ze slkepa převařené máslo.

Rozběhla se po schodech. V polovici, jako když pták o vlnu udeří, srazila se s houfem vojáků, kteří běželi na horu. Vpadla přímo do náručí Janó Biela; jeho ruce ji uchopily, pocítila lehký výpar potu z mužské šije, vousaté rty zalehtaly jí na tváři.

Nebránila se. Ale když už jí chtěl políbit, vykřikl jeden z Bielových druhů: »Hrbatá!« ostatní opakovali to po něm, smějíce se a tlukouce z radosti dlaněmi do stehen.

Ruce kolem jejího těla se uvolnily u odstrčily ji. Viděla, jak Janó, bera tři schody jediným skokem, odplivl z hnusu, jakoby na žabu sáhl. Byla si jista, že se Polákovi zošklivila, poněvadž má hrb, poněvadž její lokty jsou tenké jako hůlky a poněvadž je zakrnělá jako děcko.

Seběhla do sklepa, ani nevěděla jak. Cítila němou zlost na rozveselené vojáky, vztek proti nespravedlivému Bohu, který nechává růst jedny rovné u druhé přihrblé, tupé pokoření otroků zvyklých na bič a nadávky a přece znova rozdrážděných každým novým šlehem.

Chtěla bít čelem o zeď; lámala si nehty, zatínajíc je do hrubé omítky jako do nějakého nepřítele; a poněvadž jí hned na začátku sklepa uhasla svíčka, upadla do hromady písku, v němž byly uschovány láhve vína. Potůčky slz stékaly jí po tváři, aniž o nich věděla.

Ale pak jí napadlo, že Týna ze Zálabí, ačkoli jí stroj utal pravou nohu, se přece jen vdala. Když ta, proč já ne? ptala se v duchu. Myšlenka zdála se jí tak náhlá a zázračná, že nemohla přijít od jinud než z božího vnuknutí. A naděje, jako malé, stále rostoucí světélko majáku, vynořivší se nad hladinou jejího smutku, zahořela jí v duši.

III.

Důstojnická večere vydařila se nad očekávání.

Karla stála v předsíni před velkým stolem plným mís a talířů, neboť měla na starosti přibory. Trásla se strachem, aby nerozbila některou z těch drahocenných věcí. Přece však, otevřely-li se dvěře, mrkla očima do pokoje: Viděla velkou kyticí růží na stole a kolem ní napřímené důstojníky s ubrousky u krku a milostslečinky ve svátečních šatech. Několik hlasů hovořilo vždy najednou. Sloužící přinášeli jídla v rukavičkách. Stříbrné vidličky a nože zvonily. Na silnici pod balkonem hrála po celou dobu vojenská hudba a dvůr se rojil vojáky, děvčaty a civilisty, kteří křepčili, ozvali-li se taneční kousek.

Karla, hledíc na tuhé tváře důstojníků, myslila, pod kterým z nich slouží ten velký Polák, který ji objal na schodech, nejsou-li na něho tuze přísní, netýrají-li ho snad. Zachytila se o něho všemi svými myšlenkami jako člověk z pohádky o ptáka, který ho nese nad údolím.

A nejen ten večer: i druhý a třetí, ba pátý den myslila na něho neustále.

Byla by se s ním ráda setkala, ale ve chvíli, kdy měl jít kolem ní, vyhnula se mu. Ostatně zdálo se, že i on se jí vyhýbá, a to činilo ji nešťastnou.

Viděla ho chodit po dvoře dlouhými, pomalými kroky. Pomáhal kočímu cítit bryčku, mlátil ve stodole nejtěžším cepem a nikdo nedovedl složit obilí s vozu tak rychle jako on. Když se zastavil u chléva, ozvalo se odtamtud přátelské bučení krav, jakoby ho zvaly, aby vstoupil. Hladil je po šijích a vykrměných břichách; otáčely po něm hlavami a jejich vlhké chřípě očmouchávaly mu ruku. Byl také při sečení trávy na zahradě a na večer vodil koně koupat do řeky.

To vše činil rád, neboť po třech letech vojančiny našel zase zaměstnání, v němž od mládí vyrostl.

Po večeri scházeli se vojáci u vrat. Přišli v komisních pantoflích, bez blus, s rozhalenými košilemi. Služky z okolních domů, docházející sem pro vodu, musily se prodíratí tímto veselým zástupem. Neminulo to bez škádlení, výkřiků, objímání.

Karla pozorovala je z okna kuchyně, zakrytá starým kaštanem, skrze jehož větve bylo vidět kouř z jejich krátkých dýmek a široká záda Janó Biela, který dýmal jako sopka a odplivoval jako husar.

Jak ráda byla by k nim seběhla! Jak ráda dala by se jimi objímat tak jako Réza nebo Marjánka! Jako jehla, jednou magnetisovaná, otáčí se vždy k severu, tak Karla, od dobrodružství s prvním milencem, otáčela se vždy jen po lásce. Ale bázeň, že by se jí vysmáli, činila ji nesmělou; proto říkala, že nenávidí muže.

Jednou z rána přiběhli lidé z pole uřícení a zaprášení: čeledín oral a oni roztloukali hroudy. Tu prý přišel houf Prušáků a nutili čeledína, aby je vezl do Boleslavi; a když nechtěl, vzali koně od pluhu, zapřáhli je do žebřináče, a že ho probodnou, nepojede-li.

Purkmistr div že neomdlel. Koně byli jeho chloubou; bděl nad nimi jako sběratel starožitností nad svými mincemi. A nyní jsou v cizích rukou, vezou deset... patnáct... dvacet vojáků, patrně opilých, jeho koně, jeho zamilované koně! Zdálo se mu, jakoby nějaká ledová ruka sahala na jeho majetek.

Právě vycházel plukovník na dvůr. Purkmistr prosil ho o pomoc. Němec, rozhořčený neúctou vojáků k disciplíně, slíbil, že ihned zakročí.

Zapřáhli bryčku; plukovník se svým pobočníkem usedli do korby. Na protější sedátku tísnil se dva pruští četníci, skoro ulekaní, že jedou v jednom voze s tak vysokými pány. Jejich nasazené bodáky naháněly hrůzu purkmistrově

čeledi, která se seběhla na podívanou. Janó seděl na kozlíku a řídil koně.

Bryčka už dávno zmizela na silnici, ale chasa stála zde rokující: »Kde p.k je asi chytí?...« — »Ten jim dá (myslili plukovníka)...« — »Ale jsou-li opilí, postřílejí četníky i obršta. Prosím vás, opilý člověk je jako zvíře...« A všichni přisvědčovali těmto slovům. Jen zahradník, starý voják, který znal bázeň, již nahání na vojně zlaté portepée, tvrdil, že se navrátí zdrávi. Nikdo mu však nevěřil.

Také hrbatá stála mezi nimi. Zrak jí seskelnatěl a strnul kdesi v dálece jako u lidí, zasažených takovou vnitřní hrůzou, že ztratili schopnost mluvit a vidět. Byla zcela jistě přesvědčena, že Janó přivezou mrtvého domů. Vždyť sedí sám v předu a je tak velký; jak by ho nelreřili!

Chtěla by běžet za bryčkou anebo aspoň stát tak vysoko, aby viděla, co se s Janó děje. Ale pro zeď obklopující dvůr neviděla ani na protější silnici. Tu položila se jí na duši úzkost těžší než i všechny zdi celého světa.

Vyběhla na půdu a vyhlédla špehýrkou na silnici. Dole pod sebou viděla chodit bosé ženy s nůšemi plnými trávy. Městský lékař, vykrmený jako sud, jel v kočárku k pacientovi. Potom parvali se tam dva psi, Hektor od řezníků z náměstí, a druhý, černý a chundelatý, o němž nevěděla, komu patří. Hodiny na věži odbíjely půle a celé... půle a celé, protější mlýn klepal nepřetržitě. Pak se sešerilo, šedivé mraky rozlétly se oblohou. Nastalo ticho a tak bezvětrno, že v olšovi na valech nepohnul se ani lístek. Smrákalo se k dešti a Janó nepřijížděl.

Karly zmocnilo se nedočkavé vzrušení podobné tomu, jež pocítují diváci při závodech, když se chýlí ku konci jízdy. Stokrát vyklonila se z okna tak hluboko, že se ocitla v nebezpečí pádu.

Konečně zacinkly na silnici zvonky, kola zarachotila, klapavý úder kopyt se ozval. Byli tu nazpět všichni zdrávi.

Vojáci budou prý potrestáni a purkmistrův vůz že se navrátí co nevidět.

Chasa je obklopila, vyptávala se četníků, volala na Janó. Padla na ně jedna z těch radostných zvědavostí, která by nejraději mluvila pěti ústy a hltala desíti očima. I koně, zapřažení do bryčky, stali se účastni této nálady: čeledínové je poplacovali po hřbetech, šeptali jim lichotná jména, vyptávali se Poláka, který je vypráhoval, jak se mu s nimi jelo.

V tom přihodilo se něco neočekávaného: Svítíc očima, majíc jeden pramen vlasů rozpletený a vlající ve vzduchu, seběhla hrbatá se schodů a zamířila přímo na Janó. Svýma tyčkovitýma lokty, na nichž visely ruce jako klepeta, objímala mu kolena, plakala, smála se, vyražela výkřiky, jež se podobaly zvířecímu skučení. Silniční prach na jeho šatstvu smísil se s jejími slzami a pošpinil jí tvář blátivou špínou, která dodávala tomuto divokému obličejí ještě bizarnějšího výrazu.

Zprvu nevěděl si nikdo rady: v počínání hrbaté bylo něco tak neobyčejného, hrůzného a bolestného, že jim to vnuklo náboženskou hrůzu. Teprve po několika vteřinách probudili se v nich dávní posměváčkové: »Karla — má Poláka ráda!« vykřikl jeden mladý čeledín, a po něm opětovně to druzí, veselí, že mají z čeho si činit úsměšky.

Janó se marně vyplétal z objetí hrbaté. Mysle, že má před sebou pomatenou, snažil se vymanit z její náruči jemně, aby jí neublížil. Konečně, nevěda co dělat, uchopil ji, vyzdvihl lehoučkou jako kostra, a odnášel nahoru do kuchyně. Karla tiskla se k němu křečovitě a po celou cestu pokrývala mu tvář polibky...

Od té doby, aniž si byl toho řádně vědom, vznikl mezi ním a hrbatou neurčitý svazek, podobný tomu, jaký je mezi dvěma lidmi: tonoucím a tím neznámým, který ho zachránil. Měla-li Karla vyzdvihnouti něco těžkého, ohlížela

se po Bielovi, aby jí pomohl. Naopak, když Poláka přestal zajímat dobytek a mláčení ve stodole, hledal, kde by se mohl setkat s Karlou.

Jednou přistihla ho smutného, s hlavou v dlaních.

»Co je vám?« zeptala se ho opatrně, jako matka prohlíží ránu svého dítěte.

»Och, Jesusku, och, panno drahá, och, jak mne svlékli, jak mne obehřáli. V kartách mne obehřáli, o všechno obehřáli. Kde jsou mé peníze, kulaté peníze, och Jesusku, Jesusku,« nařikal Polák stenaje.

Karla vzpomněla si na své úspory a hrdá vědomím, že mu může vypomoci, nechala ho ještě chvíli nařikat. Pak prohodila:

»A co kdybych vám pomohla?«

Polák neodpověděl, jen udivený pohled, jímž se na ni podíval, vyjadřoval jeho překvapení.

»Přijďte večer na půdu. Ukážu vám peníze, mnoho peněz,« zaseptala a zmizela plaše.

Ještě nikdy neočekávala tak netrpělivě, až se setmí; kreslila si v mysli, jak vzroste v jeho očích, až mu ukáže své bohatství. Měď, stříbro i zlato zdálo se jí dlouhou řadou polibků a objetí.

Přišel, jak bylo smluveno. Temno rozkládalo se po celé půdě, jen v koutku rozžehla Karla kus svíčky. Vyzdvihla punčochu s penězi, zatáčela jimi, až zazvonily; pak vysypala opatrně všechny na dno velké škatule, aby se některý nezakulil. Cinkaly, narážejíce o sebe, jakoby to kovový déšť pršel. Byly tu stříbrné dvacetníky, které obdržela při roznášení posvícenských výslužek, dále to, co si vysloužila, celkem sto třicet dva zlatníky, osm pruských tolarů, velkých jako páně purkmistrovy hodinky (dostala je od své kmotry za blahopřání k jmeninám) a konečně tereziánský dukát s vroubkovaným okrajem, křestní dar.

Janó stál zde zprvu jako omámený. V očích se mu tmělo, a třásl se na celém těle nevěda, není-li to šálení ďábla. Pak poklekl vedle Karly, a koupaje ruce ve zlatě a stříbře, myslil na věci, které by mohl koupit za tuto hromádku kulatých plíšků:

Měl by chalupu, jejíž střechou ucházel by dým ze začouzeného ohniště; pořídil by si dobytek a pole. Slyšel skoro temné bučení svých kravek a v rukou jakoby měl zrní svého obilí. V krémě směl by udeřit žida, kdyby mu přinesl špatnou kořalku, a domů by se vracel na vozíku, taženém koníčkem, hulákaje pijáckou píseň.

V tom probudil ho dotyk rukou; Karla brala hrsti peněz, epala mu je do kapes, třela se k němu jako kočka. »Na, vem' si ... vem' si ...« a dávala mu své peníze. Přitiskl ji k sobě opilý trpytícím se kovem.

Peníze hrbaté zvonily mu v kapsách, kdykoli se pohnul, a její polibky zvonily mu na rtech.

IV.

Ani za necelý týden byla Karla jakoby proměněna. Její drsné tahy nabyly vláčné něhy, její černé oči jakoby tonuly v hlubokém stínu řas. Těchto několik dnů šťastné lásky dalo jí jiný obličej.

Byla by nejraději ukázala celému světu své štěstí — svého milence, a skoro již manžela, neboť jí slíbil, že si ji odvede domů do Poznaňska, a tam že se vezmou. Byla by nejraději, kdyby mohla s ním jít ruku v ruce skrze celé město, slyšet, jak se za nimi otevírají okna v domech a jak jimi vyhlížejí zvědavé hlavy. Janó však se vyhýbal takovým procházkám.

Scházeli se tedy na večer za městem. Obilí bylo pozato; toliko zelené stonky zemáků se kývaly při závanech

větru. V dálece, za jejich zády, vystávalo město v neurčitých obrysech, s kostelní věží vztyčenou k nebesům jako prst, s tmavými střechami stodol, jež vylézaly ze spousty stromoví. Po celé té nekonečné rovině rozkládalo se ticho. Jen Polákovy boty rachotily na vyprahlé, parnem rozpraskané půdě. Šli beze slova, neboť rozuměla líp jeho očím než jeho slovům. Neměla pro nic jiného smyslu než pro své štěstí.

Za to Janó pojímal lásku jinak: kdykoli se s ní sešel, vždy žádal peníze. Jednou na ztracený nabiják, po druhé na bajonet, který prý mu ukradli. Konečně neudávaje ani příčiny, vyprazdňoval její poklad. Zlatník odcházel za zlatníkem; i tereziánský dukát ocitl se na konec v jeho rukou. Dávala mu ráda ze svého pokladu, a milovala ho tím víc, šťastna, že mu činí radost.

Úspory hrbaté sváděly ho jako svatojanské mušky poutníka. Každého večera počítal, kolik si již nashromáždil. V duchu viděl se bohatým sedlákem.

* * *

Blížilo se posvícení. Po domech vonělo pečivo, hostince ověšovali chvojím. Ze šenkoven zněly harmoniky a Prušáci těšili se na české koláče.

Tu dva dni před nedělí došel rozkaz, aby se vojsko hnulo. Měli druhý den ráno vytrhnout z Nymburka na Mladou Boleslav.

Rozruch padl mezi vojáky: leštilo se řemení, čistily pušky, psaly dopisy. Inspekční důstojníci prohlíželi výzbroj řinčící kordy.

Hudba hrála na rozloučenou před purkmistrovým domem. Kroky ordonancí duněly po schodech.

Karla sešla se na večer se svým milencem. Bylo to zase na obvyklém místě za městem.

*

»Půjdu zítra s tebou,« řekla sotva že se spatřili.

»Nikam nepůjdeš,« odpověděl jí klidně.

Snažila se promluvit, ale nevypravila ze sebe jediného slova. Obličej jí strnul, postava přihrbila se ještě víc; tak jak zde stála drobounká, mžikajíc očima, jakoby se ze sna probouzela, podobala se živoucí otázce.

»Nikam nepůjdeš,« opakoval znova Janó. »Nevezmu si tě.«

»Co . . . co to povídáš?« vyrazila z hrdla hrbatá, domnívající se, že nerozuměla jeho zkomolené češtině.

»Povídám, že zítra odjedu sám, a ty že zde zůstaneš!«

»Ne, nemůže být pravda, na to by se Bůh nemohl dívat,« mluvila hrbatá trhaně. »To ty jen tak povídáš, Janó . . . ? Že mne tedy nenecháš?« Brala ho za ruku a lichotila se k němu úlisně.

»Mlč!« vykřikl Polák.

A když neustávala, zaklel a uhodil ji, jako byl zvyklý bít neposlušný dobytek.

Jak ji udeřil, zapotácěla se, až rukama o zem zavadila. Nahmátla velký kámen, ležící na cestě a pološílená hněvem a lítostí mrštila jím po svém milém. Přeletěl mu vysoko nad hlavou.

Tu rozběhla se proti němu, s napřaženými nehty, vyrážejíc z hrdla pisklavý skřek. Její úzké prsty zarývaly se mu do rukou: sliny prskala mu do obličeje. Byl tak překvapen tímto náhlým útokem, že se jen stěží bránil.

Tu ozvaly se za nimi kroky. Bylo to několik vojáků vracejících se z večerní pochůzky. Uchopili hrbatou a odnášeli ji do nedalekého purkmistrova domu. Janó ucpal jí ústa, aby neokřičela.

Donesli ji na půdu a uzamkli dvěře. Tam mezi hromadami slámy a sušícím se prádlem proběhala Karla celou noc. Křičela do ochraptění; modlila se, aby Janó přišel

o život; chtěla zapálit dům, aby uhořela a Janó s ní. Konečně usnula.

Probudil ji zvuk píšťal; vyhlédla z vikýře a před ní na dvoře stála celá setnina připravená k odchodu. Důstojníci procházeli kolem řad, vojáci si upevňovali tlumoky na zádech.

Ale hrbatá měla jen pro jednoho oči: Hledala vysokou postavu Janó. Spatřivši ho, vykřikla: »Zloději . . . Jsi zloděj! Zloděj . . . Zloděj . . . zabiju tě!« Byla vychýlena na střechu a rukou mávala, jakoby posílala zlořečení na jeho hlavu.

V tom dal major znamení k pochodu; řady se zakolísaly, zbraň zachřestila, kroky pěšáků ozvaly se na tvrdé půdě dvora. Rusý podporučík salutoval šavlí milostslečným stojícím na pavlači; bubny zadrnčely. A nad tím šumotem a hlukem snášely se s výše výkřiky hrbaté: »Zloději . . . zabiju tě . . . zloději . . .!«

Spustivší hudba přervala její kletby. Trouby, rohy a činely ozvaly sa v jásavých akordech. Vojsko vycházelo. Vítězná hudba vedla je za novými nadějemi, do nového života.

Na Karlu zapomněli. Byla mrzák a sirotek; nestaral se proto o ni hrubě nikdo. Večer našli ji na půdě oběšenou. Prsa měla ještě vpadlejší a ruce dlouhé jako opravdová opice.